mera ataca el teixit orgànic dels pulmons, la segona destrueix els ossos.

Fa uns quants anys, un químic descobrí una pintura fosforescent per numerar les esferes dels aparells d'aviació, dels autos i dels rellotges. Entre els integrants d'aquesta preparació s'hi compta el ràdium; i la seva manipulació és tan perillosa, que al seu inventor li costà la vida, i el govern va haver de dissoldre la U. S. Radium Corporation, la societat explotadora de l'invent, a causa de la mortaldat que el tòxic produí entre el personal de la companyia.

Semiclandestinament segueix, no obstant, exercint-se aqueix treball homicida per immigrats famolencs, italians, russos i mexicans. Cada operari marca al dia unes cinccentes esferes, i l'absorció de ràdium és tan ràpida, que a l'any l'obrer ha de deixar l'ofici, i amb ell perdre el pa i la vida alhora. No es coneix res per treure-li el ràdium que se li ha dipositat als ossos. Només incinerant-lo i fent bullir l'esquelet amb àcid clorhídric s'aconsegueix desprendre el tòxic del cos de la víctima.

Realment, si Crist tornava al món i volia patir, no tindria més que fer-se treballador.

Angel SAMBLANCAT

LA LLEI SECA

Un yacht ametrallat

Els diaris publiquen un despatx de Nova York donant compte d'un nou acte de barbàrie comès pels agents del servei de prohibició que en succeir en poc temps l'enfonsament de l'"Imalone" i la irrupció brutal en una casa d'Aurora (Illinois), ha augmentat la indignació produïda contra els mètodes emprats per les autoritats nordamericanes encarregades de vigilar el compliment de la llei seca.

De tornada d'una petita excursió, i quan passava un yacht d'esbarjo prop de l'estàtua de la Llibertat, portant a bord el seu propietari, un milionari nordamericà, i la seva família, aparegué una llanxa motora del servei de prohibició, i féu foc de metralladora sobre el yacht, sense previ avís. Causà danys a l'obra morta i lesions a un mariner.

El yacht, que anava a molt poca marxa, parà immediatament, i passaren a bord els agents, els quals, pistola en mà, feren passar a proa els propietaris del vaixell i els tripulants, mentre practicaven un petit escorcoll, que no donà cap resultat.

Els agents, defraudats, abandonaren el yacht, no sense proferir grossers insults contra el propietari i la seva família, els quals saltaren a terra tot seguit, i presentaren una enèrgica protesta davant les autoritats.

El cap de les forces navals afectes al servei de prohibició, contraalmirall Williams, que es trobava a Washington, ha marxat precipitadament a Nova York, on prendrà part personalment en l'enquesta que ha estat oberta sobre l'ocorregut.

Sembla que després d'aquest fet haurien de treure l'estàtua de La Llibertat que hi ha a l'entrada del port, perquè, la veritat, no serveix per a res aquest símbol.

INTENCIONS

"MONDE"

O sigui: Món. Heu-vos ací un periòdic admirable. El publica a França un home admirable: Henri Barbusse, el novellista de "El foc" i "Claretat".

Henri Barbusse és un home físicament feble, malaltís, poqueta cosa. Marat, l'"amic del poble", també fou un home així. Espiritualment, però, Barbusse és, com fou Marat, un home formidable, una ànima encesa en eterna lluita.

La França conservadora i burgesa d'avui no l'estima. Guarda tots els seus afalacs pels escriptors tipus Francis Carco i Maurice Delobra. Li passa el mateix que a un altre gran escriptor francès, Romain Roland. Avui com avui, Romain Roland i Henri Barbusse són els dos escriptors que més crèdit i admiració ens mereixen.

Henri Barbusse ha escrit les dues millors novelles que s'han escrit de la guerra. "El foc" i "Claretat" són la més noble i valenta condemnació de la guerra.

Avui Henri Barbusse aporta, amb "Monde", noves armes a la lluita. "Monde" és el millor amic del poble, el que més eficaçment treballa per a la seva cultura. I pels seus drets.

Amb Henri Barbusse, al seu entorn s'apleguen uns homes de bona voluntat: Upton Sinclair, Màxim Gorki, Miquel de Unamuno, Panait Istrati.

"Monde" té unes pàgines vibrants, abrandades per un afany de bondat i d'intelligència.

Quan la jove literatura abandona l'obrer i sols el recorda per a menysprear-lo, Henri Barbusse li obre les pàgines de "Monde". "Monde" és un periòdic per al poble, però escrit amb un criteri que fins avui no havíem vist en publicacions semblants. Henri Barbusse combat l'imperialisme amb la intelligència.

Que és la millor arma de combat.

Lluís CAPDEVILA

Ara que som al temps clar

Ara que som al temps clar,
podem cantâ amb veu clara
sense que necessitem
pel nostre cant cap paraula.

Sols ens manca contemplar
l'agosaramènt dels arbres
que s'han passat tot l'hivern
callats, en meditació llarga,
i no es poden contenir
i els brots se'ls tornen xerraires.

Són brots xerraires de llum
i de flor de la paraula;
de tant estar pensatius,
els baladreixen les branques.

Aquells vents del març-març ot
els burxaren les entranyes,
i ara en senten l'inquietud
i esclaten en flor les branques
com uns grans ulls tafaners
que volen veure què passa
o com uns llavis vermells
d'un crit foll de sang i flama.

Ara que som al temps clar
podem cantar sens paraules
si portem en nostre cor
el cant dels arbres que esclaten.

Cada branca és com un braç
amb una bandera enlaire
estesa cap al triomf.

Si alguna branca no grana,
és que ha perdut el combat.

Però les branques que granen
són banderes triomfals
esteses a la llum clara.

FLIC.

Correu de l'estranger

LA GUERRA CIVIL A XINA

Altre cop la guerra, la guerra civil, la més terrible de totes les guerres. Feia uns mesos que la nova república semblava més tranquila, fins unificada en torn del govern de Nankin. Però era només una treva breu, o, menys encara, una simple aparença de pau.

El president del consell executiu, Xang-kai-Xeck, que és també, de fet, el president de la república, té, davant d'ell, diversos generals, amb més o menys partidaris, disposats a disputar-li el poder. Un d'ells, i el més important, és el cèlebre general cristià Feng-Ju-Hsiang, amo d'algunes províncies centrals, i que pretén establir una dictadura personal.

Aconseguirà Xang - kai - Xeck sortir-ne victoriós i consolidar-se en el poder?

LES ELECCIONS BRITANIQUES

Tot l'imperi britànic està actualment dominat per la preocupació de les eleccions generals anunciades pel 30 de maig. Tots els partits, això va sense dir, proclamen la seva confiança, la seva certitud en la victòria, absoluta o relativa.

Se sap ja que la gran batalla electoral, que necessàriament ha de conduir a una decepció a dos dels partits, almenys, si no a tots tres, tindrà lloc en torn de la qüestió dels sense feina, qüestió angoixosa, aclaparant, i gairebé insoluble.

Per combatre aquest flagell, la Gran Bretanya ha despès la fantàstica suma de set cents milions de lliures esterlines, suma que, per altra part, no ha resolt absolutament res, perquè avui hi ha 1.350.000 obrers sense feina, contra 1.130.000 que hi havia l'any passat.

Les enquestes, les discussions, els conflictes, es multipliquen incessantment, sense que hom trobi el veritable remei. La indústria britànica s'esllangueix cada dia més.

El remei, tanmateix, segons afirmen, el posseeixen els tres partits. Voteu-nos — diuen —, i resoldrem el problema. Però ja Mac Donald, en un discurs recent, denunciava aquesta explotació de la misèria dels treballadors, amb fins electorals.

Té raó Mac-Donald. Si els conservadors tenen la clau del problema, com no l'han resolt després de cinc anys d'ésser al poder? Qui és capaç de fiar-se de les promeses d'un Lloyd George, tan versàtil, tan absurd, tan teatral?

"El problema — proclama el cap del laborisme — és extremadament complex. Sols el Labour Party, mitjançant una completa transformació del règim social actual, és capaç de resoldre'l".

En efecte: si el capitalisme no pot o no sap resoldre'l, cal que ho intenti el socialisme.

PREMIA DE MAR

En un poble joliu i rialler de la costa llevantina, molt prop de la nostra Barcelona, un grapat de jovent ardit i decidit per les coses nostrades, no volent ésser menys que altres en dur a cap tan formosa tasca, varen obrir una subscripció popular pro-Font Ignasi Iglésies.

Tot seguit varen procurar-se les corresponents fulles, que, com hom sap, són marcades amb uns quadrets que s'han d'omplir amb la firma de llurs donants, mitjançant el pagament d'una pesseta.

Junt amb les fulles n'hi havia una d'especial, amb la següent inscripció: "Font Ignasi Iglésies, subscripció popular, es reben signatures ací", la qual van clavar a la paret, prop la taula de lectura d'un cafè on s'hi aplega un nucli de personatges de diferents maneres de pensar avui; la gran majoria catalanistes ahir. Exceptuant algunes cares noves que hi van de cinc anys a aquesta part.

Varen passar dies, i de dies setmanes, i de setmanes — gairebé em fa vergonya de dir-ho — mesos, i hom no es dignà donar una miserable pesseta per la susdita font.

Es que potser no el coneixien el nostre volgut i mai prou plorat Ignasi Iglésies? No ho podem creure de cap manera.

Que potser són com alguns d'aquells que saben que l'Angel Guimerà o bé En Prat de la Riba han existit, perquè el carrer de casa seva porta el seu nom?

Ja és un cas que em costaria de creure si no l'hagués vist; de totes maneres, no hi ha que desesperar; ja és molt que totes les vetlles les discussions més acalorades són dedicades al futbol o bé a la boxa, que, com tothom pot compendre, diu molt a favor de la cultura d'un poble. Ah i sobretot, d'un poble com Premià de Mar.

A. M. R.

SANT FELIU DE CODINES

El dilluns de Pasqua es celebrà, en aquesta vila, una festa en homenatge a la vellesa, patrocinada pel Patronat local de la mateixa.

Trobo molt encertada dita institució, ja que sempre és digna de tenir-se en compte la vellesa; emperò trobo que això de passejar els vells pels carrers perquè puguin lluir-se els joves, s'hauria d'esmenar. No fóra més convenient que, en lloc de passejar-los, si és que se'ls vol dar alguna cosa, se'ls passés a casa seva, en lloc de marejar-los tot el dia amunt i avall, fent-los prendre el sol dues o tres hores en mig de la plaça?

Tots els discursos que es feren, els trobo molt encertats, però no podrien fer-se sense els vells davant, i ens evitariem l'espectacle de veure'ls plorar?

Prou pena tenen, ells, d'ésser vells; no és necessari recordar-los-ho.

Tot això són reformes que crec es podrien fer sense perjudicar ningú.

El Patronat té la paraula.

UN FELIUA

PUIGREIG

EL NOSTRE JOVENT I LA CULTURA

En aquest poble tenim un jovent tan dedicat a la Cultura, que, avui com avui, no coneixen altra cosa que el futbol.

Ara han deixat el joc de la pilota; però el seu entusiasme sols és arribar al diumenge, per anar al cinema, a admirar els grans artistes; fer caramboles i jugar a cartes. Com si no hi hagués res més per divertir-se.

Sembla estrany que uns joves de tanta cultura (!) no hagin tingut mai l'acudit de retre homenatge — com ha fet tot Catalunya — a la memòria del poeta del poble, l'enyorat Ignasi Iglésies.

Ben segur, si hagués estat un futbolista o un "as" o una "star" cinematogràfica, l'haurien recordat, bo i abocant-hi tot el seu entusiasme.

MIGALA.

CALDES DE MALAVELLA

Per tot arreu festes, àpats, premis, homenatges, tot, a honor de la vellesa, i ací a Caldes tenim els vells completament oblidats, escarnits, abandonats, llançats a la misèria.

Les escenes de l'immortal drama del plo-

rat Iglésies "Els vells" es perpetuen, i l'antiga tragèdia és mantinguda viva, fresca, com si acabés de sortir de la ploma del mestre i eteéssim presenciant les realitats de la tràgica existència dels vells.

Degut a un home que, per elecció popular, no hauria arribat mai a escombriaire, i que ara ho és tot, cacic, segon alcalde manant més que el primer, havem pogut presenciar l'edificant i grandiós espectacle de veure com llançava a la misèria tres vellets: Jaume Dalmau, Joan Amargant i Joan Ribas, de 62, 68 i 70 anys, després de portar-ne 30 de treballar en l'embotellament de l'Aigua Mineral "Vichy Catalàn", d'on és administrador l'esmentat subjecte.

Els socis directors i propietaris d'aquesta poderosa empresa, persones riquíssimes, catòlics i apostòlics d'aquells que sols segueixen els manaments de la Santa Mare Església, però negligeixen els de la llei de Déu, "estimaràs els altres com a tu mateix", i que es reparteixen prop d'un milió de duros de negoci cada any, no han pogut, pobrets!, mantenir els tres vells que el seu testaferro llançà al carrer sols i exclusivament perquè eren vells.

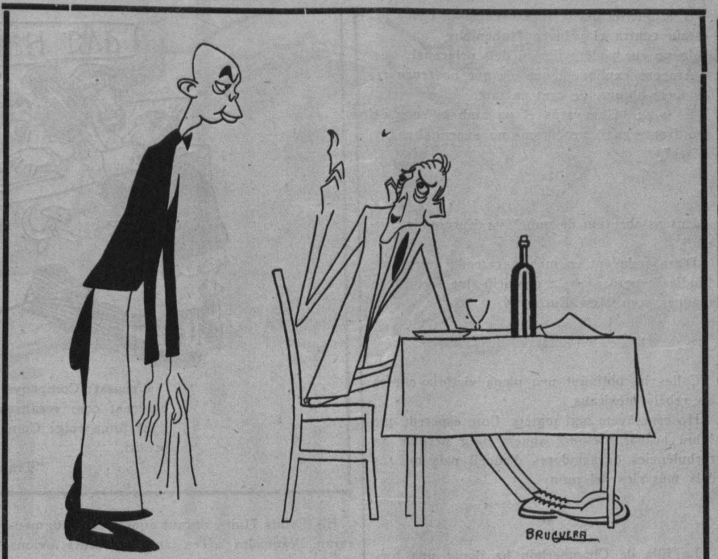
El codi no puneix aquests actes tan repugnants; com si la carn de persona vella no pagués la pena ni d'ésser nomenada, quan no protegida; i sols ens resta el dret de protestar a les persones sensibles; però aquesta protesta no ha d'ésser sentimental, sinó efectiva, ràpida; la que més han de sentir els que únicament els diners estimen. Feu per manera que les vostres famílies i amistats que acostumin a beure d'aquesta aigua, deixin de beure'n. Que ningú, sigui de la dreta, sigui de l'esquerra, doni un cèntim de negoci als qui amb tanta ignomínia han tractat els tres vells que per espai de 30 anys seguits deixaren llurs energies i joventut al servei de tan poc humanitària empresa.

URPES DE DIMONI

Se'n va i torna

Ja ha passat Pasqua.
Com passa el temps!
Totes les coses
fan el mateix:
La Pasqua marxa,
el Corpus ve;
joc de catúfols
que roda etern.
Els que ara pugen,
cauen després,
i buiden l'aigua
clara del temps.
Ha passat Pasqua
però, ja ve
la Pasqua nova
de l'any vinent.
La Primavera
neix de l'hivern;
quan l'estiu marxa,
la tardor ve,
i així la roda
volta brunzent,
joc de catúfols
que volta etern
i buida l'aigua
clara del temps.
No cal que els homes,
pel seu talent
o per les gràcies
que els fan lluents,
s'enorgulleixin.
L'home no és res.
Per més que sigui,
caurà brunzent
sota la roda
voraç del temps.
Totes les coses
fan el mateix.

FLIC

UN DESCUIT TOTHOM EL TE

—Jove, en aquesta sopa hi ha una mosca.
—Ba! Me la dec haver descuidat en treure les altres.

La literatura a Vic

El poble de l'inclit *sanyó* Collell, enemic personal de Felip V, està d'enhorabona. Les lletres de Vich, ciutat de llonganisses i aprenents de capellà, s'han vestit de festa.

No tot s'ho han de quedar els escriptors de Barcelona, no sempre se n'ha d'endur la palma Barcelona. Aquí a Vic, fent cas omís del *sanyó* Collell — que és el que fem tots els vigatans que tenim un xic d'entenimment — hi ha també escriptors de punta. Però, llastimosament, els nostres escriptors tenen una modèstia que eclipsa la de la clàssica violeta, i no signen els seus escrits. Heu-vos ací com un excés de virtut — la modèstia és una virtut — pot ésser perjudicial.

Diem tot això perquè a Vic s'ha publicat — i repartit profusament — un fullet que és d'allò més gros que en literatura s'ha publicat de molts anys ençà. El fullet, que ens farà gloriosos temps a venir, es titula: "¿Por qué no llueve?" i el seu autor — company illustre de Shakespeare, Molière i fragments del susdit *diàlogo*.

Per a que vegeu que no mentim, que no us enganyem, que no us volem aixecar la camisa, us donarem en aquestes pàgines uns fragments del susdit *diálogo*.

Heu-vos-el ací:

Ignorante. — Un ignorante preguntó a un sabio, ¿por qué no llueve?, pues ya hace meses que el cielo está cerrado y nuestros campos están amenazados en sus cosechas.

Sabio. — Porque los hombres no quieren... "Faltan al tercer precepto las mujeres que lavan ropa, sin necesidad, los hombres que cargan y descargan mercancias; y todos los que se dedican a trabajos serviles..." "Faltan al quinto las mujeres que visten vestidos demasiado cortos..." "Faltan al sexto los empresarios de teatros y cines que anuncian y dan funciones verdes, los que actúan en dichos lugares, los que asisten libremente y todos los que cooperan."

Ignorante. — No comprendo cómo las mujeres faltan al quinto, siguiendo la moda, pues ellas no matan a nadie". "Pero y la observancia de los días festivos, la guarda de la modestia en el vestido y la abstención de diversiones lascivas serán como imàn que atraiga las nubes y haga bajar copiosa lluvia que riegue nuestros campos y alimente los ríos, que mueven nuestras màquinas?"

Fins aquí hem arribat. Creiem que ja n'hi ha ben bé prou.

Podem o no podem estar orgullosos els vigatans de tenir homes com l'autor de *¿Por qué no llueve?*

Una de les xacres socials

Entre moltes d'altres xacres socials que avui més influeixen en dificultar l'evolució progressiva de l'obrer i retardar llur redreçament moral i material, hi ha l'analfabetisme.

Avui passar per l'escola i sortir-ne amb aptituds per emprendre el camí dificultós de la vida, no és patrimoni de tothom; sols és reservat a les classes privilegiades que poden anar a la Universitat i seguir una carrera sense preocupacions.

La classe obrera, moltes vegades ha de mirar-se-la, i d'altres si arriba a traspassar-ne el llindar, en surt de la mateixa manera que hi va entrar.

Primerament manca de temps per esmarçar-hi, puix que ben aviat apremiants necessitats el reclamen al treball, i segonament, supeditar-lo a un sistema pedagògic que la majoria de les seves ensenyances no han de servir-li de res en aquesta vida, i d'altres aspectes fills de la desorganització social s'interposen a la cultura de l'obrer en cas que pugui arribar anar a l'escola.

Així és, doncs, com la majoria són llençats a la lluita amb una espessa bena davant dels ulls, i així és com esdevenen fàcilment homes que es supediten al primer dèspota que vol explotar-los.

Aquests homes divaguen sempre sense nord per les fosques entranyes de la ignorància i caminen contínuament a la deriva de quatre que es diuen companys, i procuren fer-los lluitar per uns interessos particulars.

En aquestes i d'altres coses pitjors són en les que es veu convertit l'home que no ha pogut assadollar-se un xic en una font de cultura neta de prejudicis.

Avui, però, els homes incultes, mercès als Ateneus i altres centres treballistes de cultura, van desapareixent, clar que no tan de pressa com si ja en l'escola primària els alliconessin sinceràment, si és que hi poden anar.

D. COLOMER I OLIVERES

Sang blava

Com no deu pas ignorar ningú, hi ha dues menes de sang: la roja, o bé la corrent, i la blava, o bé l'escollida.

La sang roja, encara que hi hagi qui digui que és la més viva i més valenta, car, si més no, té l'empenta pròpia del color llur, apar que estigui també més abocada a arreplegar les malures i els vicis naturals de la sang que corre més, puix també pot ensopegar més; malgrat això, però, té sobre l'altra la supremàcia d'una majoria. Ara, que la sang blava, amb tot i resultar una befa antropològicament, diuen que reuneix la finor i la exquisidesa dels esperits refinats a més de 90°.

Es per això, doncs, que quan un esperit resta altament i ensems pregonament refinat, s'imposi la necessitat de fer-li canviar la sang, si la té roja, o massa d'esperit de vi, vaja, donant-li suaument el to amb tintes blavenques, més o menys diluïdes per a llur major espiritualitat.

I heu-vos ací com un cos humà, vulgus democràtic, pot tornar insensiblement en un cos mig diví, passant a ésser partícula del cos de l'aristocràcia.

Val a dir, però, que de sang blava no se'n pot fer a tort i a dret, car si no, resultaria una cosa sense valor. La van fent a gotes i de tant en tant, i, sobretot, quan la matèria s'ho mereix, i val realment...

Ara li ha tocat el torn de canviar la sang — i no pas per haver sortit d'una malaltia greu que ha sofert — al patrici senyor Luca de Tena, director permanent d'"A B C", a qui — a la fi — li han estat reconeguts els mèrits, fent-lo ingressar de cop i volta en el cos de la noblesa amb el flamant títol de Marquès.

El dignissim i escollit cercle de la noblesa espanyola haurà dit: "Ja tenim un soci més a la colla".

Nosaltres no coneixem el nou soci. De totes maneres, felicitem-lo. Tal vegada ara estarà més satisfet de la vida, i en canviar de sang, es tornarà més plàcid, més elevat, més espiritualitzat i allunyat de les nicieses del vulgus — democràcia — que fa bullir la sang roja.

LLUIS RAMIREZ CARULLA

L'emoció el matà

En un dels casinos de joc de Niça s'ha registrat el següent fet.

Un senyor vestit amb elegància va seure a la taula de ruleta, jugà una quantitat considerable i guanyà, va tornar a jugar part de la quantitat i es posà amb les mans al cap en actitud d'esperar de nou la sort, sense cap impressió. El joc continuà i volgué la fortuna que el número de l'impassible jugador guanyés vàries vegades fins arribar a la suma de 500.000 francs. L'estrany jugador no es movia i semblava no prestar atenció al joc.

Algunes persones, sorpreses de la seva actitud, s'aproparen a ell, podent veure que no donava senyals de vida; havia mort a conseqüència d'una congestió cerebral, deguda probablement a una alegria intensa amb excés.

El joc es va suspendre mentre es portava el mort a una altra sala.

Moments després, una senyora que demostrà ésser l'esposa del mort, que també estava a la sala de joc, reclamà amb energia els 500.000 francs que moments abans havia guanyat el seu marit, però la direcció del casino es negà rotundament a dir la seva demanda.

L'assumpte es portarà als t

EL PRESENT NUMERO HA ESTAT VISAT CENSURA